

Beleidsplan Diaconie Protestantse Gemeente Nuenen 2023-2028

Het is goed om bij het functioneren van het college van diakenen van de PGN stil te staan bij onderstaande woorden uit de kerkorde en wat onze landelijke kerk verder over “de diaconie” in een aantal ordinanties in de kerkorde¹ schrijft:

‘De gemeente vervult haar diaconale roeping in de kerk en in de wereld door in dienst van barmhartigheid en gerechtigheid te delen wat haar aan gaven geschonken is, te helpen waar geen helper is en te getuigen van gerechtigheid van God waar onrecht geschiedt.’
(Kerkorde PKN)

Hoe doen we dat in Nuenen?

**‘Helpen wie geen helper heeft’, dat is reeds lang het credo van de diaconie.
Het drukt krachtig uit hoe de diaconie haar taak ziet.**

Voor wie?

Ons doel is allereerst om mensen of organisaties te helpen die dringend hulp nodig hebben maar niet beschikken over de financiële middelen of een sociaal netwerk dat hen ondersteunt bij het oplossen van hun problemen. Het kunnen mensen met financiële problemen zijn, eenzame ouderen of mensen met een beperking. Maar ook mensen die nog maar kort in Nederland zijn, die het Nederlands nog niet machtig zijn en hier hun weg nog moeten vinden. Het kunnen mensen zijn die in Nuenen wonen, in Eindhoven of elders in de wereld. Het gaat ons erom dat deze mensen “op ons pad gekomen zijn”. Er worden hulpaanvragen gedaan, door mensen zelf of door diakenen die in contact zijn gekomen met iemand met een hulpvraag. Religieuze achtergrond is geen criterium bij toekenning van hulp.

Hulp dichtbij: De diaconie verleent vooral hulp dichtbij. Bijvoorbeeld door ondersteuning van lokale en regionale organisaties zoals de voedselbank, Diaconaal Centrum ‘t Hemeltje, de LEV-groep, Bijna-thuis-huis Latensteyn, maar ook het organiseren van de wekelijkse bloemengroet voor gemeenteleden die aandacht verdienen, vervoer naar o.a. de kerk, ouderenmiddagen, zeilkamp.

Hulp veraf: ZWO biedt hulp veraf. Doorgaans via “Kerk in Actie”. Het gaat hierbij zowel om reserveringen voor het geven van acute noodhulp als ook ondersteuning van langdurige en duurzame doelen zoals onderwijs en landbouwontwikkeling. Daarnaast zet ZWO zich in voor kleinschalige ontwikkelingsprojecten die door mensen uit Nuenen ondersteund worden. Denk daarbij aan de solidariteitsmaaltijd, de ZWO kerkdienst, de vredesdienst en de wereldmarkt.

Door wie?

Praktische hulp wordt geboden door alle leden van de diaconie en ZWO

Beleidsmatige ondersteuning geven de diaconieleden die afgevaardigd zijn naar de kerkenraad. De leden van de diaconie zijn allen ambtsdrager en derhalve afgevaardigd naar de kerkenraad. Maar in de praktijk wonen uitsluitend de voorzitter en penningmeester de kerkenraadsvergadering bij. ZWO – Zending Wereldiakonaat en Ontwikkelingssamenwerking functioneert om reden van efficiency als zelfstandige werkgroep binnen de diaconie. Minimaal 1x per jaar worden de onderlinge taken afgestemd tussen ZWO en Diaconie.

¹ (Zie de bijlage voor de ordinanties die de taak van de diaken, de diaconale taak van de gemeente en de diaconale taak van de landelijke kerk beschrijven)

Met wat?

De diaconie verkrijgt haar middelen via collecten in de zondagse diensten. Daarnaast is de jaarlijkse actie "Kerkebalans" met daarin een aparte oproep voor diaconie en ZWO een belangrijke inkomstenbron. Ook verkrijgt de diaconie soms inkomsten door giften of legaten. Een bron die niet onvermeld moet blijven zijn de giften in natura in de vorm van bijvoorbeeld gebruikte fietsen, laptops, wasmachines of huisraad, soms zelfs complete inboedels.

Al deze middelen worden vervolgens uitgegeven aan het diaconale werk in Nuenen en daarbuiten.

Verantwoording

De Diaconie is een zelfstandige rechtspersoon en heeft een aparte ANBI-status los van de ANBI status van de PGN en het college van kerkrentmeesters. Diaconie en ZWO hebben beiden een eigen financiële administratie. Jaarlijks stellen Diaconie en ZWO hun begroting en jaarrekening op en presenteren die aan de kerkenraad ter goedkeuring. Deze stukken worden door een onafhankelijke kascontrole commissie beoordeeld en zijn op de ANBI pagina zichtbaar.

De Diaconie heeft als beleid om de jaarlijks binnengekomen middelen (vrijwillige bijdragen, giften, collecten maar ook materiele zaken) ook weer in hetzelfde jaar uit te geven. Reserves blijven noodzakelijk voor het kunnen nakomen van langlopende verplichtingen. Ook ZWO hanteert een bescheiden reserve.

Diaconie en ZWO hebben één gezamenlijke ANBI-status. Deze staat los van de ANBI-status van de PGN en het college van kerkrentmeesters.

Samenwerking

De relatie tussen PGN en RK Parochie in Nuenen is sinds jaar en dag bijzonder goed met als gevolg dat op veel terreinen op volstrekt gelijkwaardige voet wordt samengewerkt. Enkele malen per jaar vergaderen de beide Diaconieën en de Parochiële Caritas Instelling (PCI) gezamenlijk over alles waar zij bij betrokken zijn. (Voorbeeld: verwelkomen van vluchtelingen, jaarlijkse Kerstpakketten-actie, Sinterklaasfeest, contacten met voedselbank). ZWO organiseert veel activiteiten samen met haar katholieke evenknie MOV (=Missie, Ontwikkelingshulp, Vrede). (Voorbeeld: jaarlijkse Solidariteitsmaaltijd; Wereldmarkt).

Bedreigingen

Meer doen met minder mensen (1)

Een ontwikkeling die belangrijk genoeg is om apart onze aandacht te geven is de veranderende samenstelling van onze PGN. De explosieve groei van de kerkelijke en wereldlijke gemeente Nuenen in de 70-er jaren met instroom van vooral jonge gezinnen heeft geleid tot een leeftijdsgolf waarvan de top nu rond de 80 jaar oud is. Helaas zijn er bijna geen jongeren door afname van kerkelijke meelevendheid en vooral doordat de kinderen na hun studie niet terug in Nuenen komen wonen. Dit heeft grote consequenties voor de leeftijdsopbouw: het aantal beschikbare vrijwilligers neemt af, terwijl de behoefte daaraan juist extra toeneemt, met name bij diaconale/pastorale taken.

Meer doen met minder mensen (2)

De van overheidswege gepropageerde "participatiesamenleving" vraagt om toename van zelfredzaamheid. Omdat de mogelijkheden daarvoor gering zijn, ontstaat een belangrijker wordende rol voor de diaconie. Helaas lijkt het erop dat een "terugtrekkende overheid" meer en meer betekent dat er "gaten" vallen. Wellicht zullen ook de Nuenense diaconieën de komende jaren meer en meer met het armoedevraagstuk worden geconfronteerd.

Dit alles is echter ook een kans om deze problemen méér gezamenlijk aan te pakken. Door meer zichtbaar te zijn in de Nuenense samenleving kunnen we meer vrijwilligers vinden om uitvoerende taken op ons te nemen. Het onderzoeken van nieuwe contacten met omliggende kerkelijke gemeenten maakt het mogelijk om specifieke diaconale taken te delen.

Meer doen met minder financiën

Hoewel er nu voor de diaconie/ZWO nog geen sprake is van een terugloop in financiële bijdragen, is het wel belangrijk om hierop te anticiperen. De penningmeester van de diaconie neemt daarom deel aan een projectgroep met leden van het college van kerkrentmeesters om te onderzoeken hoe zij kunnen omgaan met de te verwachten terugloop in financiële middelen.

Kansen

Schuldhulpmaatje

In verband met te verwachten economische gevolgen van de corona- en energiecrisis is er door de gezamenlijke Nuenense hulpverlenende instanties een digitale thema-avond georganiseerd met als titel: "Corona, wie betaalt de rekening". Naar aanleiding hiervan is de diaconie door Schuldhulpmaatje Nederland benaderd om te onderzoeken of het mogelijk is om samen met de Parochie een Nuenense afdeling van Schuldhulpmaatje op te richten. Dit proces loopt in samenwerking met de parochie en de gemeente Nuenen.

Een groene kerk

Door onderstaande punten te verbinden, valt er wellicht een win-win situatie te creëren.

- *"Het bevorderen van de zorg voor het behoud van de schepping"* wordt in ordinantie 8, art. 3, 1 sub 5 staat als diaconale taak van de gemeente genoemd.
- De PGN is in 2021 "Groene Kerk" geworden.
- De relatie met de gebruikers van de biologische tuin Nuenen (vroeger "diaconietuin" genoemd), waarvan het CvK juridisch eigenaar is en de diaconie de beheerder, is voor alle betrokkenen onduidelijk. Door het starten van een jaarlijks overleg tussen de gebruikers en de diaconie moet een breed gedragen toekomstvisie ontwikkeld worden.

't Hemeltje

De relatie met het Diaconaal Inloopcentrum Eindhoven 't Hemeltje ("het DCE"), waarvan de diaconie medeoprichter is, vraagt blijvende aandacht bij het verzekeren van personele en financiële continuïteit. Zeker omdat de gemeente Eindhoven haar ondersteuning heeft verbonden aan bepaalde organisatorische eisen waardoor de gemeentelijke ondersteuning in feite beëindigd is. Onze diaconie heeft vertegenwoordiging in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van het 't Hemeltje. De diaconie ziet het als haar taak om de financiële en personele bijdrage te continueren.

De Diaconie,

februari 2023

Bijlage

ordinanties betreffende de diaconale taak van de diakenen, de gemeente en de landelijke kerk

Ordinantie 3, artikel 11. (taak van de diakenen)

Ter opbouw van de gemeente met het oog op haar dienst in de wereld is aan de diakenen toevertrouwd:

- de ambtelijke tegenwoordigheid in de kerkdiensten;
- de dienst aan de Tafel van de Heer;
- het mede voorbereiden van de voorbeden;
- het inzamelen en besteden van de liefdegaven;
- het toerusten van de gemeente tot het vervullen van haar diaconale roeping;
- het verlenen van bijstand, verzorging of bescherming aan hen die dat behoeven;
- het nemen of ondersteunen van initiatieven die gericht zijn op het bevorderen van het maatschappelijk welzijn;
- het dienen van de gemeente en de kerk in haar bemoeienis met betrekking tot sociale vraagstukken en het aanspreken van de overheid en de samenleving op haar verantwoordelijkheid dienaangaande;
- en zo zij daartoe geroepen worden, het dienen van de kerk in de meerdere vergaderingen.

ordinantie 8, artikel 3 (diaconale taak van de gemeente)

1. De gemeente is geroepen tot de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid door:
 - het betrachten van onderling dienstbetoon,
 - het verlenen van bijstand, verzorging en bescherming aan wie dat nodig hebben,
 - het deelnemen in arbeid ten behoeve van het algemeen maatschappelijk welzijn,
 - het signaleren van knelsituaties in de samenleving en
 - het bevorderen van de zorg voor het behoud van de schepping.
2. Deze roeping betreft zowel de diaconale opdracht in de gemeente en haar omgeving als de diaconale opdracht elders in de wereld.
3. De diaconale zorg in de gemeente en in haar omgeving krijgt gestalte in het leven van de leden van de gemeente, die worden opgewekt tot onderling dienstbetoon, tot voorbeden en tot de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid in de wereld, als ook in de arbeid die door en onder leiding van de diakenen wordt verricht'.
4. De gemeente vervult haar diaconale opdracht elders in de wereld met behulp van en onder leiding van de diakenen en, in samenwerking met de daartoe aangewezen organen van de kerk, met inachtneming van het bepaalde in ordinantie 14.

ordinantie 14, Artikel 9. (diaconale taak van de landelijke kerk)

1. De kerk geeft in haar diaconale arbeid in Nederland en in de wereld gehoor aan de roeping om zich in de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid in te zetten voor wie lijden door armoede, onrecht, achterstelling en ziekte en hen bij te staan in het zoeken naar vertroosting en gerechtigheid.
2. De generale synode heeft bij haar zorg voor de diaconale arbeid van de kerk - daarin bijgestaan door organen van de kerk die op dit terrein werkzaam zijn - in het bijzonder tot taak:
 - de gemeenten bewust te maken van haar diaconale roeping en aan dezen bijstand te verlenen bij de vervulling van deze roeping,
 - het bevorderen van de samenwerking in de diaconale arbeid tussen de gemeenten,
 - het nemen of ondersteunen van initiatieven gericht op het bevorderen van het algemeen maatschappelijk welzijn,
 - de overheid en samenleving waar nodig aan te spreken op haar verantwoordelijkheid voor het bevorderen van de gerechtigheid,
 - de algemene leiding en de coördinatie van de diaconale arbeid van gemeenten en kerk buiten Nederland,
 - het organiseren en stimuleren van geldwerving ten behoeve van de diaconale hulpverlening.